
**"HEAVEN ROOT IN THE SOIL OF LIGHT" – WORDS ABOUT POETRY BOOK
"HUMUS" BY PETER KRAEVSKI**

Rozalia Aleksandrova

Medical University, Plovdiv, Bulgaria rozalia54@yahoo.com

Abstract: The field of living immateriality of words. Fertilized by the heart and imagination of the poet Peter Kraevski. The poems that look like birds and trees at the same time. So unachievable and at the same time understandable, but only at first glance. Looking at the dense context, you want to go straight to them along the steep paths of the soul. "Humus." A book that is deeply related to the living images of the author's incarnations - soil, humus, grass, girl, poetry, Whitman, seasons, nature, the old man, the eternal state, the ossus, the room, the bug, the nightingale, the wind ...

Humus - according to the Bulgarian Dictionary, this is the richest organic ingredient in the soil, which determines its fertility. Ie. it is this ingredient without which Life would not be so real. The Humus poetic book is that ingredient in modern Bulgarian poetry that gives life to the words in the ruined humus soil of the Word. It gathers in the wreath the fruits of the author's inspiration, ennobles them and plants them in the closest to the Creator plan - the perfect ground of Love and Creation.

Keywords: poetry, humus, light

**„НЕБЕСЕН КОРЕН В ПОЧВАТА НА СВЕТЛИНАТА“ –
ДУМИ ЗА ПОЕТИЧНАТА КНИГА „ХУМУС“ НА ПЕТЪР КРАЕВСКИ**

Розалия Александрова

МУ – Пловдив, rozalia54@yahoo.com

Нивата на живата безплътност на думите. Оплодена от сърцето и въображението на поета Петър Краевски. Стиховете, които изглеждат като птици и дървета едновременно. Толкова непостижими и в същото време разбираеми, но само на пръв поглед. Взирайки се в плътния контекст, ти се иска да тръгнеш веднага с тях по стръмните друми на душата. „Хумус“. Една книга, която е дълбоко свързана с живите образи на авторите превъплъщения – почвата, хумуса, тревата, момичето, поезията, Уитмън, сезоните, природата, старецът, вечната държава, осата, стаята, буболечката, славея, вятъра и др.

Хумус - според Речника на СБЕ това е най-богатата органична съставка на почвата, която определя нейното плодородие. Т.е. това е тази съставка, без която Животът не би бил толкова истински.

Поетичната книга „Хумус“ е онази съставка в съвременната българска поезия, която дава живот на думите в разораната хумусна почва на Словото. Тя събира във венец плодовете на авторовото вдъхновение, облагородява ги и ги засажда в най-близкия до Твореца план – свършената почва на Любовта и Създанието.

Ключови думи: поезия, хумус, светлина

Нивата на живата безплътност на думите. Оплодена от сърцето и въображението на поета Петър Краевски. Стиховете, които изглеждат като птици и дървета едновременно. Толкова непостижими и в същото време разбираеми, но само на пръв поглед. Взирайки се в плътния контекст, ти се иска да тръгнеш веднага с тях по стръмните друми на душата. „Хумус“. Една книга, която е дълбоко свързана с живите образи на авторите превъплъщения – почвата, хумуса, тревата, момичето, поезията, Уитмън, сезоните, природата, старецът, вечната държава, осата, стаята, буболечката, славея, вятъра и др.

Хумус - според Речника на СБЕ това е най-богатата органична съставка на почвата, която определя нейното плодородие. Т.е. това е тази съставка, без която Животът не би бил толкова истински.

Поетичната книга „Хумус“ е онази съставка в съвременната българска поезия, която дава живот на думите в разораната хумусна почва на Словото. Тя събира във венец плодовете на авторовото вдъхновение, облагородява ги и ги засажда в най-близкия до Твореца план – свършената почва на Любовта и Създанието.

Стъпвам по пръстта – живородната българска земя. По богатите черноземни следи, които оставя след нас един истински искрен български поет. Сърцето му е отворено като книгата „Хумус“, която държи в ръцете си. Животът на една книга. Светът на един творец. Образът на момичето и поета. Чистотата, едно от най-важните качества на материята, е панорама на посоките в книгата. Изляти в безплатни виртуални образи и чувства, сякаш готови за атаката към „светли холограми /на утрини в очите на момиче“. Преходи от вечните полета на литературата в младата, влюбена в живота душа на поета: „предчувствам топъл дъх по камъка – /на устните, които ще ме сричат.“ Миналото и настоящето по неподражаем начин съ-творяват: „Стихът – невидима пъртина /сред преспите – до нейните обятия..“

Връщам се по пътеката на времето, за да преоткрия факта, че едно „старо“ стихотворение е дало живот на новата поетична книга - „Хумус“. И не само. В магичното словостроение е заложена авторовата житейска философия: пепел, хумус, критични маси, дума, филиз светлина, хлорофил в очите на момиче.

Всичко е във всичко. Максимите във всеки стих са бразди на Божии послания. Хумусът, който се разпуква от филиз светлина и се отразява в зеленото око на момичето. Контрапункт на - светлина:мрак, участъци:маси, дума:пукот, пепел:хумус; и утвърждения: момиче, очи, хлорофил. Колко силна магия в едно тихо стихотворение, което, без да претендира, покорява със стилистичните си фигури и дълбочина.

ХУМУС

Пепел –

хумуса на мрака.

Зрее в най-дълбоките участъци
на критичните си маси.

Дума.

Пукот.

Филиз светлина.

Хлорофил в очите на момиче.

Вече съм отворила вратата на доверието. Уверено прекрачвам все по-навътре в прекрасния мелодичен свят на сонетите, които рисуват картината на света в един феерично-реалистичен план: „Старомоден сонет“, „Зелен сонет“, „Речен сонет“, „Незрим сонет“, „Неугасващ сонет“, „Моята котка“, „Рок сонет“, „Невъзможен сонет“, „Дъждовен сонет“ и др. Да се изляят така майсторски в класическа форма толкова различни по тематика и в същото време толкова красиви стихове, които носят послания от А до Я, е наистина един поетичен подвиг. За малко да забравя, че в контекста на квантовата теория това са умения, които не могат да бъдат усъвършенствани само в един живот. Кой ли си бил в предишните си превъплъщения, Поете?! Защото формата на стиха е езикът, на който авторът говори с Вселената и хората.

Бих сравнила ефирната нежност на стиховете на П. Краевски с валсовете на Шопен от 432 Гх – същият вътрешен ритъм на извисяване над дребнамото, пошлото. Онова, което е чуждо на поетовата душа. Което я кара да се крие зад тъгата и тъжните есенни пастели.

„Капка свише“ е в друга – мажорна тоналност. Прозрение за една от истините – клон в Дървото на Божията мъдрост. Вечният въпрос за смисъла на човешкия живот в Лоното ва Любовта. Лирическият герой пита Бог защо го е създал, за да Го отрича ли?

КАПКА СВИШЕ

– Господи, защо си ме създал такъв – попитах, –
за да те отричам?

– Отрицанието е житейски кръст – отвърнах, –
то е част от любовта.

Горното написах, Той го редактира – нямаше
печатна грешка.

Това е новото старо разбиране за света в нас и около нас, дадено ни от най-големите мъдrecи, които познава най-новата човешка история: Хермес Трисмегист, Заратустра, Буда, Исус Христос, Мохамед, Петър Дънов и др. И, въплътено в стихотворение, е висш пилотаж на мъдростта.

В стихотворението „Пролет“ поетът оповестява на света, че докато я има надеждата за обновление, тя ще бъде подвластна първо на истинската поезия, каквато е за него поезията на Уитмън. Въпреки кристалната идея, като кристална топка на съдбата, тук действащите обстоятелства са хармонизирани в амалгамата на едно трудно постижимо за поетичното братство осъзнато преклонение и любов към Учителя. Неслучайно за този поет се казва, че е „първият истински американски поет“. Мислител, мечтател, певец на

свободата и изключителен гражданин...“ В контекста на всяко стихотворение от книгата „Хумус“, засягащо темата за тревата, американския поет и свободата съзрях величието на едно човешко същество, допринесло за изграждането и на поета Петър Краевски, който е Човек с фина чувствителност, блестящи идеи и мултикултурен хуманизъм, поставяя често пъти в авангарда на еволюцията.

ПРОЛЕТ

На февруари
белият парад...
и в хода на нещата
отеква с вятъра
внезапен рапорт –
паметно събитие:
– Зеленото е тук –
в свободен строй –
готово за атака!
Главнокомандващ
полковете на тревата –
редник Уитмън.

Авторът разбира, знае и е убеден, че има много пътеки към Рая на думите. Но най-краткият от тях е Пътят на Сърцето. Което – дори да греши – пак е право! В стихотворението „Думи за изхвърляне“ е поставен ребром въпросът за светостта на зачатие, за правото на хората да кажат „да“ или „не“ на една душа, слязла да се прероди. Започвайки с глагола „Оплаквам..“, авторът директно обявява своята позиция на защитник на живота. Самата постройка на стиховете прилича на древен ритуал в царството на мъртвите. Композицията напомня последователността и смисъла на думите в християнски молитвеник, без непременно да са изречени директно. Алюзиите и имената се сливат в един общ писък на непреродените и/или погубени души от жестокостта на едно общество, което само претендира, че е хуманно. Затова и думите на поета за неродените са „за изхвърляне“. Остра реакция срещу публичното лицемерие.

Подобно по звучене, но в друг план, е стихотворението „Кадри от NG“. Човечността отново е прокудена, за да станем свидетели на убийството на едно сърце, преминаващо през блатото с майка си. Защото, предупреждава поетът, „събуден е гладът на блатото.“ И тук се поставя голяма въпросителна относно „моралните“ послания на подобни кадри. Душата на поета е сразена, когато изрича:

„... не мога,
не мога да им дам спасение,
освен
завинаги да ги прегърна в този стих
и милостиво
да поставя
точка.“

Човечността няма алтернатива в сърцето на истинския поет. Това стихотворение е контрапункт на индиректно апелацията към насилие натурализъм, вече достатъчно вкоренен в представите ни като „добра“ информационна култура. То е апел към сърцето на непредубедения хуманист, спал достатъчно дълго в прегръдките на безсърдечие, което купува и продава души. Големият въпрос за мярката виси като Дамоклев меч над всички творци. Доколко е допустимо „да се забавляваме“ с нещастие на хора, животни, природа, поставяйки всичко под един безличен знаменател – информираност на обществото.

Пак в тази книга авторът, сякаш за да се самопровергае, а може би и да потърси естествено обяснение на този обществен недъг, е написал закачливия сонет „Моята котка“. Котката, която гони и се храни с птиците, според поета, вярва, че така ще може да лети. В контекста стои въпросът – хората, които се връщат към грубата първичност, вярват ли, че така могат да станат по-добри?!

В книгата се лее в пряк и преносен смисъл вътрешен поток от чувства, настроения, надежди, тласъци на повърхностни възприятия, слухови алузии, графични препратки и преди всичко в основата си – живи образи на хора, растения, свят, изпратени сякаш специално за поета – да му разкрият посоката на бъденето.

ЗЕЛЕН СОНЕТ

От пепелта, която ни смирява,

избухва в изумруден Ренесанс
на мъртъвците вечната държава,
където няма почести и сан,
където разликите са в единство
и множеството слива се в едно,
а столица е малката провинция
на всяко хлорофилено петно.
Лежиш върху безсмъртната трева,
плющи край теб зеленото и` знаме
и си щастлив от идващата истина:
ще бъдеш – Уитмъновата трева –
ще станеш част от сочната и` памет,
ще я насищаш с бъдеще и смисъл.

Бих нарекла „програмно“ това стихотворение на Петър Краевски, ако по този начин може да се открене вратата на едно вътрешно мисловно и идейно богатство на Смиъла от Всичко, което Е. „От пепелта“, през „изумрудения Ренесанс“, „вечната държава“, „разликите са в единство“, „столица е малката провинция /на всяко хлорофилено петно“ - до „безсмъртната трева“, „зеленото ѝ знаме“, „сочната ѝ памет“ „ще я насищаш с бъдеще и смисъл“.

За разлика от многобройните приятели на поета, не познавам опорните житейски точки на стиховете му. Това обаче е и по-добре, за да го съпреживявам не в калъпа на една история, а директно чрез словото. Така за себе си и вас открих съкровища от мисли, идеи, чувства и истории извън делничния контекст. Мечта за изкушените в изкуството на квантовата критика. С какво се занимава тя? Точно с търсенето и откриването на съкровища в текста, а не – пращинка в околото на слона. А поетичната книга „Хумус“ е все още една неразорана територия на Духа, която чака своята или своите научни разработки. Поетът е имал силата и характера да запише посланията. Дава ни мъдрост и красота, от които заслужено да се възползваме. Създал е нови конотации и в тази си книга - много повече от преди. Безспорен майстор е на слово, звук, образ и мистериални препратки.

В текстовете на тази книга има много голям слънчев и непрекъснат светлинен поток. Тя е толкова различна от досегашните стихосбирки на поета, че се изкушавам да го попитам на какво се дължи промяната. Но по-важно е, че това е една огряна от голяма любов реалност на Словото, което днес е изречено, а утре ще бъде пресъздадено за радост и благослов на българския народ и цялото човечество.

Човечеството, за което пише поетът Петър Краевски.

АВГУСТА

Минава като вятър през нивята
красивата жена на лятото –
зърната рони, кърши им стъблата
и плашилата ужасява.
Вършее златната августа,
пастирката в прибоя на ятата,
танцуващата в зноя на миражите...
А някакъв самотен слънчоглед
свенливо я изпраща с поглед.

В „любовната държава“ („Почти любовен сонет“) на Поета са дадени няколко от идейните линии, по които той пише на най-важната тема: Любовта – и в един по-тесен контекст – любовта между мъжа и жената. Любовта е изход от „гъстата ентропия на улиците“. Тя е хармонично свързана с отминаващия ден в оживелия образ на залеза. Любовта е свян – „да си простим смущаващия отговор“. Тя е и изпитаното лекарство срещу страха от самотата, мярнал се в „старците с припламващи лули“ и индиректно - образа на старите моми. Тя е неуловимото съпреживяване с жената в дъжда, обсебила мъжките мечти и въздишки. Любовта е и физическо и емоционално сливане на двамата влюбени. Преди всичко обаче за Поета Любовта между двамата е да бъдат заедно, да споделят и да изживеят един до друг всички радости и страхове:

„... и да градим по собствени закони
на хаоса любовната държава“.

Всеки човек има право на това чувство, разбираме в контекст. То е реалност или фантазия за всички лирически герои: автора, слепеца, бялата лястовица, която мъти каменното яйце, тя, любимата. За да се стигне до „Триптих на ъгъла“, в който поетът задава най-силния и дълбок (реторичен) въпрос:

„Какъв е смисълът от стаята,
ако те няма вътре?“

Този въпрос е генерален отговор за Смисъла на Живота изобщо: отвъд Любовта има ли нещо друго смислено, заради което си струва да живееш?!

За Свободата! Коя е тя?

В стихотворението „Фанерозой“*, посветено на големия български поет и сатирик Радой Ралин, Свободата е силата да бъдеш себе си и да отстояваш своите принципи независимо от външните обстоятелства. Това е, според поета, причината у нас да твори сред несебеподобни един човек-епоха. И отново друг план, който надхвърля смисъла от Свободата. Синдромът на Спартак. Да имаш Свободата и да не си готов за нея. Имаш я и какво я правиш, когато:

„... тъмното положи кървав меч
пред светлата непобедимост на живота...“

Когато сме външно свободни, а вътре в нас са останали непобедени „тъгата“, „свечерените мечти“ и съмненията, които обричат всяка победа на поражение. В този контекст са и въпросителните в стихотворенията „Триптих за Левски“ и „Вик от ул. „Московска“. А всъщност ето как звучи невъзможната възможност при Поета:

ТАНКА XIX
Нима постигна
истинската свобода?
Ти? Границата?
Бягството от себе си –
праждане в анклави.*

В един по-различен, сатиричен план, поетът споделя размислите си и породените от тях чувства за егото. Открива го не само в контекста на свободата, но и при сравнение на думата в българския език и английския – съответно звучаща за българите и американците. Макар че изводът едностранно е в полза на английския, той навежда поета над мисълта за „игото на егото“. Без да споря с компаративните предпочитания на автора, смятам последния извод за блестящо поетично-умозрително заключение, което може „да бъде заковано“ само от сетивата на един истински чувствителен поет.

В богатата стилистика на думите има стихове, които са адресирани директно към Словото и неговата значимост и красота. И, разбира се, към творците на словото. В „Регата“ авторът отново ни връща към темата за Свободата. Свободата на Словото. Лирическият герой знае, че е в плен на обществото, той оприличава себе си на корабна котва, която копнее момента, в който ще освободи кораба, счувайки веригата на ограниченията. Посоката, в която търси свободата си творецът на слово, минава през себепознанието и болката, защото „думите ти – хищни лишей“ ще преживеят зимата на твоето „натрапчиво отсъствие“. Потъвайки в лабиринтите на светлината, търсейки топлината на любящата светлина, Петър Краевски често посяга към силата на оксиморона като стилистична фигура. Накрая – спасителният ориентир ще се окаже отново „кодираната тъга“. В това чувство според поета, се крие неподозираният мощ и красота на словото и „хлъзгавите палуби на думите“, в него зрее „пищният барок на думите/ пищят амурчета в словесния ковчег“ („Фотон“). Стихът е „домашен любимец“. А поезията е „тигърът в мрака -/ изскача от думите/ и те разкъсва.“ („Между акордите“)

Никъде при познатите ми автори не съм срещала такова разнообразие и наситеност на текста с неочаквани, непознати и толкова интересни метафори и други видове тропи. (Имам чувството, че възприятията на поета са чиста метафора, с която се доближава до други непознати нам светове.)

Не по-малко интересни са словесата за поезията и ролята на поета и писателя в обществото. Бих нарекла тази книга космически пътеводител за земното слово и музика. Тук са „безсмъртния Башо“, Боб Дилън, Уилям Бътлър Йейтс, Томас Елиът, Стефан Бонев, за чието творчество поетът ласкаво се произнася: „светлина струи през рохкавата пръст“. Поставяйки на пиедестал поети и писатели, които не са сред нас, Петър Краевски е достатъчно критичен към безименния неориентиран и неспокоен дух на част от съвременниците ни - писатели и поети. Критично е настроен преди всичко към „богоравните“ поети от

настоящето, които с поведение или думи са предизвикали съдбата. Която „естеството ще... наблюдава/ с безизразно око на пепелянка“. Силна сатирична визия на неотменимия закон за резонанса, в превод: каквото повикало, това се обадило. И все пак основният тон и в тези стихове е оптимизмът:

ТИХО

Откриваш камъка.

Разбиваш камъка.

Разбираш камъка.

Повтаряш камъка.

Защото камъкамъкамъкамъка...

Взривът на тишината –

светъл

стих...

За да се стигне до естествената поанта на авторовата мъдрост, която слага точка на тази красива книга с поезия. Вече си наясно, Поете,че ВСИЧКО Е СВЕТЛИНА, а Любовта е оплодената с Любов светлина. ЛЮБЯЩАТА СВЕТЛИНА. Защото тя пробива мрака. И в нея - ти си го написал - е посаден „небесен корен в почвата на светлината“. Един силен и плодоносен корен, който дава все повече и по-богати плодове в българската културна нива.

* фанерозой - еон, в който живеем сега и който покрива последните 542 милиона години